

धोरण : 9

संस्कृत

६. सर्व चारुतरं वसन्ते

स्वाद्याय

અનુવાદ

द્રુમાઃ સપુષ્પાઃ સલિલં સપા

સ્ત્રિયઃ સકામાઃ પવનઃ સુગન્ધિઃ।

સુખાઃ પ્રદોષ દિવસાશ્ચ રમ્યાઃ

સર્વ પ્રિયે ચારુતરં વસન્તે ॥1॥

વૃક્ષો ફૂલોવાળાં છે. પાણી કમળોવાળું છે. સ્ત્રીઓ

કામનાવાળી છે. પવન સુવાસવાળો છે. પ્રદોષકાળ (સમીસાંજનો સમય)

સુખમથ છે અને દિવસો રખિયામણા છે. હે પ્રિયા ! વસંતઋતુમાં સઘળું ખૂબ
સોહામણું છે !

વापीजलानां मणिमेखलानां
शशाङ्कभासां प्रमदाजनानाम् ।
आमदुमाणां कुसुमानतानां
ददाति सौभाग्यमयं वसन्तः ॥2॥

આ વસંત વાવોનાં જળને, મણિઓના કંદોરા ધારણ
કરેલી તથા ચંદ્રની કંતિવાળી સ્ત્રીઓને અને મોરથી લચી પડેલાં
આમ્રવૃક્ષોને સૌદર્ય પ્રદાન કરે છે.

કર્ણાં યોગ્યં નવકર્ણિકારં
ચલેષુ નીલેષ્વલકેષ્વશોકમ् ।

શિખાસુ પુષ્પં નવમલિલકાયઃ
પ્રયાન્તિ કાન્તિં પ્રમદાજનાનામ् ॥૩॥

મહિલાઓના કાનોમાં યોગ્ય એવું તાજું કરેણનું
કૂલ, કરફરતા કળા વાળમાં અશોકપુષ્પ અને શિખાઓ
પર નવમાલિકાનું કૂલ શોભા પ્રાપ્ત કરે છે.

गुरुणि वासांसि विहाय तृणं
तनूनि लाक्षारसरञ्जितानि ।
सुगन्धिकालागुरुधूपितानि
धृते जनः काममदातसाङ्गः ॥4॥

પ્રેમના આવેગથી આળસુ શરીરવાળા લોકો જડાં.
(ભારે) વસ્ત્રો જલદી ત્યજુને સુગંધીદાર કાળા રંગરૂપના
ધૂપવાળાં, લાખના રસથી રંગાવેલાં પાતળાં (ઝીણાં) વસ્ત્રો
ધારણ કરે છે.

किं किंशुकैः शुकमुखच्छविभिन्नं
किं कर्णिकारकुसुमैर्न हतं मनोजैः ।
यत्कोकिलः पुनरयं मधुरैर्वचोभिः
यूनां मनः सुवदनानिहितं निहन्ति ॥5॥

પોપટની ચાંચ જેવી કાંતિવાળાં કેસૂડાંથી શું લેદાયું
નથી? કરેણાનાં સુંદર ફૂલો વડે શું હણાયું નથી ? વળી, આ
કોથલ (પોતાના) મધુર ટહુકાઓથી જુવાનિયાઓના
સુંદરીઓમાં રહેલા મનને હણે છે !

ટિપ્પણી

સપુષ્પા:

-

કુલો સાથેનાં

સપદ્યમ्

-

કમળોવાળું

સકામા:

-

કામનાવાળી, પ્રેમભરી

વાપીજલાનમ्

-

વાવડીઓનાં પાણીનું

મણિમેખલાનમ्

-

મણિઓના કંદોરાવાળી

શરાડુકમાસમ्

-

ચંદ્ર જેવી કાન્તિવાળી

कुसुમानतानाम्	-	ફુલોશી નમેલાં, મોરથી ઝૂકી રહેલાં
ददाति	-	આપે છે.
नવકર्णिकारं	-	તાજું કરેણનું ફુલ
अलकेषु	-	વાળમાં
कान्तिप्रयान्ति	-	શોભા પ્રાપ્ત કરે છે. સુંદરતા પામે છે.
वासंसि	-	વસ્ત્રો
विहाय	-	છોડી દઈને
तनूनि	-	પાતળાં, ઝીણાં

સુગન્ધિ-કાળાગુરુ-ધૂપિતાનિ

કામ-મદ-અલસ-અઙ્ગ:

શુક-મુખચ્છવિભિ:વચોભિ:

સુવદના-નિહિતં

નિહન્તિ

યુનામ्

ધતે

સુગંધીદાર કાળા અગરણા ધૂપવાળા

પ્રેમના આવેગથી આણસુ
શરીરવાળો

પોપટની ચાંચ જેવી કાંતિવાળાં
તચનોશી,

સુંદર મુખવાળી સ્ત્રીઓમાં રહેલાને

હણે છે. મારે છે.

યુવાનોનાં

ધારણ કરે છે.

स्वाध्याय

प्रश्न 1. विकल्पेभ्यः समुचितम् उत्तरं चित्वा लिखत ।

(1) वसन्ते पवनः कीदृशो भवति ?

(क) सुगन्धिः

(ग) मृदुः

(ख) कठोरः

(घ) उष्णः

(2) कः मधुरैः वचोभिः मनः निहन्ति ?

(क) मयूरः

(ग) कोकिलः

(ख) वायसः

(घ) चटकः

(3) रेखाङ्कितपदस्य समासनाम लिखत । - वापीजलानां

सौभाग्यं ददाति ।

(क) तत्पुरुषः

(ग) द्वन्द्वः

(ख) षष्ठीतत्पुरुषः

(घ) इतरेतरद्वन्द्वः

(4) 'पद्म' शब्दस्य अर्थः कः ?

(क) कमल

(ख) पत्र

(ग) पांडुका

(घ) पात्र

(5) 'वदनम्' शब्दस्य पर्यायशब्द चित्वा लिखत ।

(क) वादः

(ख) मुखम्

(ग) वादनम्

(घ) वाद्यम्

प्रश्न 2. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत।

(1) वसन्तः सौभाग्यं कस्मै ददाति ?

➤ वसन्तः वापीजलेभ्यः, प्रमदाजनेभ्यः आमद्रुमेभ्यः च सौभाग्यं
ददाति ।

(2) अलकाः कीदृशाः सन्ति ?

➤ अलकाः चलाः नीलाः च सन्ति ।

(3) लाक्षारसरजितानि वासांसि कीदृशानि सन्ति?

➤ **लाक्षारसरजितानि वासांसि तनूनि सन्ति ।**

(4) यूनां मनः कः हन्ति?

➤ **कोकिलः यूनां मनः हन्ति ।**

પ્રશ્ન 3. અધોલિખિતાનાં પ્રશ્નાનામ् ઉત્તરણી ગુર્જરભાષાયાં લિખત -

(1) વસંતऋતુ કોને કોને શું શું આપે છે ?

ઉત્તર : વસંતऋતુ વાવોનાં પાણીને, મણિઓના કંદોરાવાળી અને ચંદ્રની કંતિવાળી મહિલાઓને તેમજ મોરથી લચી પડેલા આંબાનાં વૃક્ષોને સૌદર્ય આપે છે.

(2) કાવ્યને આધારે 'વસંતऋતુ' વિશે પાંચ વાક્યો લખો.

ઉત્તર : વસંતऋતુમાં વૃક્ષો ફૂલોવાળાં અને પાણીમાં સુંદર કમળો
હોય છે. સ્થીઓ પ્રેમસભર હોય છે. પવન સોડમયુક્ત હોય
છે. વસંતમાં સમીસાંજનો સમય સુખદાયક હોય છે અને
દિવસો રજિયામણા હોય છે. વસંતऋતુમાં સધળું અતિશય
સોહામણું હોય છે.

प्रश्न 4. क-विभागं ख-विभागेन सह यथार्थरीत्या संयोजयत ।

क	ख
(1) सलिलम्	(1) अलकेषु
(2) प्रदोषाः	(2) विहाय
(3) प्रमदाजनानाम्	(3) तनूनि वासांसि
(4) गुरुणि वासांसि	(4) सप्तम्
(5) जनः धृते	(5) सुखाः
	(6) पवनः

Thanks

For watching